

Vabariigi Valitsuse ettekanne Riigikogule Eesti välispoliitikast

21.II.2013

Võrrelda esitusega! Mitte avaldada enne esitamist!

Lugupeetav juhataja!

Head Riigikogu liikmed!

Austatud külalised!

Tähistame peatselt Eesti riigi 95. sünnipäeva. Märtsi lõpus on katkestuseta isolemist ajaliselt sama kaua olnud kui enne sõda. Meie riikluse alused on täna tugevamad ja kindlamad kui 21 või ka 74 aastat tagasi. Oleme läbinud omariikluse taastamise etapi. Euroopasse ja maailma taasloomumise etapi.

Ilmasõdadevahelise perioodi Eesti Entsüklopeedia kirjutab, et diplomaatia on riigi välispoliitiliste eesmärkide taotlemise meetod. Välispoliitika on aga ka sisepoliitika peegeldus. Välistegevus peab teenima Eesti inimeste huve. Valitsuse eesmärk on sisuline ja inimkeskne välispoliitika meie naabruses, maailma praegustes ja tulevastes jõu- ja majanduskeskustes ning meile olulistes ühendustes, kuhu juba kuulume.

Head kuulajad!

Ettekande keskmes on inimeste teenistuses olev välispoliitika. Inimõigused ja väärtused on läbiv teema kõigis välispoliitilistes küsimustes, olgu selleks julgeolek või Euroopa-poliitika, majandus- või konsulaarvaldkond. Inimõiguste olukorra parandamine ja kaitse on Eestile juba 95 aastat olnud ja on edaspidigi põhimõtteline hoiak ning eesmärk.

Inimõigused on rahu, julgeoleku ja kestliku arengu tagamise nurgakivi. See on hea näide sellest, kuidas tõeliselt idealistlikud asjad on ka pragmaatilised. Ja vastupidi. Eesti on maailma tipus isiku-, majandus- ja poliitiliste vabaduste poolest. Naudime samuti ulatuslikku liikumisvabadust. Soovime neid õigusi kaitsta nii kodus kui ka kaugemal. Ka meie võidame, kui need vabadused ja õigused on tagatud teistele rahvastele. Siinkohal on oluline rõhutada, et

erinevalt omavolist on tõeline vabadus vastutustundlik. Nagu ütles lord Acton: „Vabadus on õigus teha, mida peaksime.“

Kaitseme ja soovime laiendada õigusriiki ja inimõigusi austavat ruumi. Eesti sai esimest korda ajaloos ÜRO Inimõiguste Nõukogu liikmeks. Valitsuse prioriteedid inimõiguste nõukogus on naiste ja laste õigused, sooaspekti arvestamine konfliktilahenduses, võitlus karistamatuse vastu ja põlisrahvaste õigused. Erilist tähelepanu pöörame väljendus- ning internetivabadusele.

Inimõiguste nõukogu aitab kaasa konfliktide ja massiliste inimõiguste rikkumiste ennetusele ja neile reageerimisele. See haakub meie tegevusega Rahvusvahelise Kriminaalkohtu toetamisel, mille riikide assambleed juhib Eesti diplomaat. Peame kohtu arengut oluliseks, et aidata ennetada ränkade kuritegude toimepanemist. Rooma statuudiga on juba ühinenud 122 riiki. Jätkame veenmistööd, et liitujaid lisanduks. Vaid see võimaldab suuri inimsusevastaseid kuritegusid ära hoida ning süüdlasi vastutusele võtta.

Internetivabadus on oluline digitaalse lõhe kasvades ja ajal, kui autoritaarsed riigid otsivad võimalusi piirata ligipääsu internetile. Meie poliitika on käsitleda internetivabadust põhivabaduste ja inimõiguste kaudu. Oleme kolmandat aastat järjest maailmas esikohal internetivabaduse poolest. Eestile on sama oluline toetada väljendusvabadust internetis kui teisi põhiõiguste ja vabaduste kaitsega seotud tegevusi. Kuulume internetivabaduse koalitsiooni, mida Eesti järgmisel aastal juhib. Olime Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu konverentsil interneti suurema reglementeerimise vastu. Valitsus jätkab edaspidigi tööd interneti tsenseerimise õigustamise vastu.

Internetivabaduse mündi teine külg on küberjulgeolek. See on julgeoleku lahutamatu osa. Sinna alla käivad veel küberkaitse ja -turvalisus ning elutähtsa teabetaristu kaitse. Sellel kõigel on kasvav mõju meie igapäevaelule ja seda ka füüsilises maailmas. Võimalikud küberrünnakud ei piirdu enam ainult veebilehtede halvamisega. Maailma energia-, vee-, transpordi ja muud strateegilised taristud sõltuvad ulatuslikult haavatavast tehnoloogiast. E-riik ja võrgustumine on olnud teadlik valik. Samas peame enam panustama, et kaasnevate ohtudega toime tulla. See tähendab, et küberjulgeolek on prioriteet.

Järjest rohkem riike on hakanud mõistma küberjulgeoleku tähtsust. Oluline areng on Euroopa Liidu küberjulgeoleku strateegia valmimine. Samuti NATO Küberkaitsekeskuse töö. Viimati teatasid Tallinnas asuva keskusega liitumisest Prantsusmaa ja Suurbritannia. Maailmas palju huvi tekitanud näide era- ja avaliku sektori ühistest pingutustest on Eesti Küberkaitseliit. Eesti on kübervaldkonnas nüüdisaegne julgeolekutootja. Oleme efektiivselt – see tähendab ka väikeste kulutusega – tugevdanud julgeolekut. Aga valitsus rõhutab muidugi ka NATO konventsionaalse võimearenduse vajadust.

Afganistani sõda omakorda on näide sellest, kuidas näiliselt kaugel toimuv meid mõjutab. See on 21. sajandi maailmale iseloomulik. Eesti on tänulik igale sõdurile, tsiviilisikule ja nende peredele, kes Eesti julgeoleku nimel on palju ohverdanud.

Täielik julgeolekuvastutuse üleandmine Afganistani julgeolekujõududele toimub selle aasta keskel. Praegu jätkame 170 kaitseväelasega Lõuna-Afganistanis, kus koostöö Suurbritannia vägedega on hästi sujunud. Otsuse, millal täpsemalt oma kompanii välja toome, teeme lähiajal. NATO jätkab Afganistanis ka pärast 2014. aastat, juhtides rahvusvahelist väljaõppemissiooni. Ka Eesti on valmis abistama õigusriigi ülesehitamisel. Suurendame märkimisväärselt arengukoostöö toetust Afganistanile. Meie prioriteetsemad selles valdkonnas on tervishoid, haridus, head valitsemistavad ja turvalisus. See tegevus on olnud tulemuslik. Näiteks on Helmandis umbes 80 protsendil elanikest juurdepääs tasuta tervishoiuteenusele. Kogu provints on hästi kaetud kliinikute võrguga. Meie tervishoiueksperti koordineerida olid Eesti ja rahvusvahelised arengukoostööprojektid. Samuti nõustas ta Helmandi provintsi valitsust. Pilt on oluliselt erinev võrreldes sellega, kui me seal aastaid tagasi alustasime. Afganistani-suunalise koostöö perspektiivist on ka Kesk-Aasia riigid strateegilisel kohal. Senine tegevus on keskendunud peamiselt transiidile, kuid vajaks laiendamist.

Laiem Lähis-Ida ja Põhja-Aafrika piirkond on üks maailma peamisi ohuallikaid. Piirkonna terroristlikud organisatsioonid üritavad keerulist olukorda enda kasuks pöörata. Paradoksaalselt on tänapäeval vajalik tegutseda kodust kaugel, et kodus oleks turvaline elada. Eesti näiteks osaleb Euroopa Liidu piraatlusevastasel operatsioonil Atalanta. Kavas on ka osaleda Euroopa

Liidu väljaõppemissioonil Malis. Sellel kõigel on praktiline seos Eestiga. Meile on oluline, et Malis, Afganistanis ja mujal ei pääse kogu maailma rahu ja stabiilsust ohustavad äärmuslased võimule. Meile on tähtis, et Somaalia piraadid ei kahjusta oma tegevusega maailma- ja ühtlasi Eesti majandust.

Tulles tagasi NATO juurde, on oluline, et allianss on jätkuvalt aktiivne. Eriti pärast Afganistani missiooni kokkutõmbamist. Eesti on hoidnud ja hoiab ka edaspidi liitlaste tähelepanu põhiülesannetel, nagu NATO territooriumi kaitse ja heidutuse tagamine. Põhjus on lihtne. Selline tegevus on Eestile ja kogu meie piirkonnale suurim julgeolekugarantii. Viimane NATO tippkohtumine kinnitas neid samu põhimõtteid. Hea näide on sel aastal Poolas ja Balti riikides toimuv NATO suurõppus Steadfast Jazz, mis keskendub kollektiivkaitse harjutamisele.

Oluline saavutus Eesti vaatevinklist oli otsus, et Balti õhuturve jätkub tähtajatu missioonina. Seni on õhuturbe missiooni baas olnud Leedus. Kahe aasta pärast saavutab Ämari lennuväli täieliku tegutsemisvalmiduse. Eesti töötab selle nimel, et vähemalt üks õhuturbe rotatsioon igal aastal paikneb tulevikus Ämaril. On loogiline, et kolme riigi huvides toimuv missioon kasutab kõiki olemasolevaid võimalusi. Ämari kasutuselevõtt Balti õhuturbe tagamisel just seda pakubki. Üks lennuvälja väljaehitamise eesmärk oligi rotatsioon. Eesti tunnustab kõiki riike, kes on õhuturbes osalenud. Nende seas kõige sagedamini osalenud Saksamaa ja seejärel Poola, Prantsusmaa ja Taani. Ressursside üldine vähesus ja targa kaitse kontseptsioon eeldab rohkem koostööd ja võimete ühiskasutust.

Siinjuures on oluline toonitada kaitsekulutuste tähtsust. Praegu on Eesti üks väheseid liitlasi, kes suudab tagada riigikaitseks NATO miinimumi ehk 2 protsenti SKT-st. Soovime, et meie liitlased ning lähimad partnerid seavad samuti eesmärgi panustada rohkem kaitse-eelarvesse. Meenutades Shakespeare'i Coriolanust: „Kui meri oli vaikne, siis kõik laevad seilasid ühtviisi meisterlikult.“ Teatavasti esineb aeg-ajalt ka tormisemaid hetki. Seega valitsus on jätkuvalt seisukohal, et Euroopa peab julgeolekusse rohkem panustama. USA ei saa ega pea üksi kandma kogu vastutust ja kulukoormat. Täpselt nii nagu Saksamaa ei saa ega pea Euroopa võlakoormat üksi kandma.

Head kuulajad!

Läänemere piirkonna julgeolek on stabiilne, kuid vajab tervikuna tugevdamist. Põhjala on kvaliteetne kaubamärk majanduse ja rahanduse küsimustes. Peame kogu piirkonnas seadma sama julgeolekueesmärgi. Eesti soovib Soomet ja Rootsit näha rohkem seotuna alliansiga. Tulevikus ka liikmena, kui sealsed ühiskonnad selleks valmis on. Igatahes peame tugevdama NATO-keskset koostööd meie regioonis. Teeme regulaarset ja sisulist koostööd Soome ja Rootsiga ka NATO kriisiohjeõppustel. Palju meie koostööst toimub ka Euroopa Liidu raames. Põhjala lahingugrupp on üks viis tihendada seda kaitsekoostööd veelgi.

Põhja-Euroopa on majanduslikult ja rahanduslikult tugev. Oleme konkurentsivõimelisemad, stabiilsemad ja kiirema kasvuga kui ülejäänud Euroopa. Aga see ei tähenda, et kõik on ideaalne. Meil siin Põhjas läheb paremini kui mujal. Kuid ka meil ei lähe nii hästi, nagu tahaksime. Oluline on veelgi tihedam piirkondlik koostöö. Järgmisel aastal on Eesti Balti koostöö eesistuja, koordineerib NB8 tööd ja juhib Läänemeremaade Nõukogu. Seega on meil otsene võimalus Põhjala ja Balti riikide tihedamatele sidemetele kaasa aidata.

Toetame Läti ja Leedu ühinemist euroala ja OECD-ga. Piirkonna kõige integreerituma riigina on Eesti eesmärk tugevdada kogu regiooni. Eesti, aga ka Soome, Läti ja Leedu huvides on, et eurosooni mittekuuluvad Rootsi ja Taani ei kaugeneks Euroopa Liidu tuumikust.

Poola ja Saksamaa on Läänemere piirkonnas võtmetähtsusega riigid. Julgustame Saksamaad veelgi rohkem võtma liidrirolli n-ö põhjamaise mõistliku majandamise leeris. Nagu Läti ja Leedu puhul, toetame Poola liitumist euroga. Seal on kasvanud positiivne meelestatus euro suhtes ja Poola võimalik liitumine mõne aasta pärast on muutunud realistlikumaks. Eesti soovib, et nii Poola kui ka Saksamaa tunneks end rohkem Läänemere piirkonna riikidena.

Modernsete ja kiirete transpordiühenduste saavutamiseks Lääne-Euroopaga on määrava tähtsusega arendada regiooni taristut. Vastupidine on mõeldamatu. Läänemere piirkonnas juba toimub ligi 15 protsenti maailma merevedudest. Korralik raudteeühendus muu Euroopaga parandab inimeste liikumisvõimalusi ning kasvatab regiooni konkurentsivõimet. Seda eesmärki

teenib Rail Balticu projekt. Viimase aasta vältel on Rail Balticu osas väga suur töö tehtud. Enam ei käi juttu projekti kavandamisest. Eesti, Läti ja Leedu tegelevad projekti ettevalmistustöödega. Kaasatud on ka Poola ja Soome.

Vähemalt sama oluline on energiaühenduste loomine. Eesmärki toetab toimiv siseturg ning ühisel alusel energiakaubandus kolmandate riikidega. Sel aastal selgub regionaalse veeldatud maagaasi terminaliga seonduv. Estlink-2 valmides võime prognoosida ka suuremat elektri hinna stabiilsust. Töös on NordBalt merealune kaabel Leedu ja Rootsi vahel ning Lit-Pol-Link Leedu ja Poola vahel. Samuti uus Eesti-Läti elektriühendus. Sedasi loome Läänemere-äärsete riikide elektriringi. Loodetavasti saame peagi täielikult integreeruda kogu Euroopa energiaturuga ja pääseda energiasaare staatusest.

Peame töötama selle nimel, et Euroopa Liidus tehtav toetab meie piirkonna senist edu ja tulevaseid eesmärke. Alustasin ettekannet tõdemusega, et Eesti on Euroopasse taaslõimunud. See ei tähenda, et meie tähelepanu võib nüüd Euroopalt teistele teemadele hajuda. Eesmärk ei olnud kunagi ainult liitumine. Tähtsam kui vorm, tähtsam kui Euroopa Liitu kuulumise fakt, on see, mida me Euroopas teeme. Oluline on, kuidas me oma inimeste huvide ja õiguste eest seisame. Aga ka kogu Euroopa huvide eest.

Meie eesmärkide seas on võlakriisi lõplik lahendamine. Tõhusa ravi eeltingimus on õige diagnoos. See kriis ei ole ainult tsükliline nähtus. Tegemist on struktuursete probleemidega. Viga on võlgades ja eelarvete puudujääkides. Valitsus on järjekindlalt seisnud selle eest, et kogu Euroopa Liit aktsepteeriks seda diagnoosi. Meie töö on olnud tulemuslik. Kriis on muidugi olnud pikk. Seda ei eita keegi. Ent samas seisab nii Eesti kui ka Euroopa majandus juba kindlamal vundamendil.

Võib tunduda, et Euroopa Liit lahendab kriisi aeglaselt. Ometi on liikmesriigid astunud samme lahenduse suunas. Liikudes siduvate reeglite ning vastutustundliku rahanduspoliitika poole, võtab ühendus üha rohkem sellist kuju, mis on Eesti huvides. Ohustatud majandusega riigid, sh Lõuna-Euroopas, on võtnud märkimisväärsed meetmed kodu olukorra kontrolli alla

saamiseks. Aasta tagasi prognoosisid mõned majandusteadlased euroala lagunemist. Viimaste kuude arengud seevastu tugevdavad usku eurosooni püsimisse.

Euroopa Liidu eelarveläbirääkimistel oleme saavutanud toetuse Eestile olulistes küsimustes. Eesti seisab siseturu süvendamise ning digituru arendamise eest. Kuid majanduskasv ei pea tulema ainult Euroopa Liidu seest. Oluline on juurdepääs suurtele ja arenevatele turgudele. Euroopa Liit peab jätkama kaubanduse liberaliseerimist ja laiaulatuslike vabakaubanduslepingute sõlmimist. Räägime riikidest nagu USA, Kanada, Jaapan, aga ka Euroopa Liidu idapartnerid. See võimaldab tagada ettevõtetele suurema kindlustunde uutele turgudele sisenemiseks ja seal tegutsemiseks.

Loodetavasti Euroopa ja USA suhted hoogustuvad veelgi president Obama uuel ametiajal. Sest Euroopa ja USA vastastikune huvi ja erisuhe on loomulik. Ameerika Ühendriikide turu potentsiaal on veel täielikult ammendamata. Laiaulatuslik vabakaubandusleping Euroopa Liidu ja USA vahel hoogustaks üleatlandilist kaubandust. Võidaksid mõlemad majandused. Lisanduks töökohti. Et Euroopa Liit ja USA on maailma kaks kõige suuremat majandust, on oluline, et töötame vastastikku kasulike lahenduste ja ühiste huvide eest maailmas. Ka Eesti ja USA suhted on erilise kaaluga. Meie koostöö on edasi arenenud ning on praegu oluliselt laiem kui ainult julgeolekualane. Näidete seas on ühised arengukoostööprojektid Valgevenes, Moldovas ja Gruusias. Samuti koostöö avatud valitsemise partnerluse raames, kus jagame meie e-riigi ja heade valitsemistavade kogemust.

Euroala edasine integratsioon ja Euroopa Liidu tulevik vajab veel põhjalikku arutamist. Ka meil Eestis. Koht laua taga tagab selle, et oleme suveräänsed otsustajad, mitte valik teiste menüüs. Euroalasse mittekuulumine on aina kasvava tähendusega küsimus just eemalejääjatele. Euroalast on saanud Euroopa Liidu tegelik tuumik. Mida sügavamalt tuumik integreerub, seda kaugemale jäävad kõrvalseisjad. Samas, Eesti soovib, et keegi ei jääks võtmeküsimustes kõrvale ega kaugeneks Euroopa Liidust.

Head kuulajad,

Euroopa Liit sai Nobeli rahupreemia, sest on tõepoolest olnud edukas rahuprojekt. Aga maailm meie ümber on ikka muutlik ja rahutu. Peame sellele tähelepanu pöörama ja julgeolekut pidevalt mõtestama. On tõsiasi, et Euroopa Liidu riigid omavahel ei sõdi. Et senine laienemine on rahumeelset piirkonda Euroopas kindlustanud. Aga see areng ei ole lõppenud. Euroopa ei ole valmis. On veel Euroopa riike, kes pole Euroopa Liidus, aga tahavad siia pääseda. Seega peab laienemisprotsess jätkuma.

Horvaatia liitumine on positiivne samm ja julgustab teisi Lääne-Balkani riike reformidega jätkama. Ilmselt on Euroopa Liit jätkuvalt atraktiivne, kui üle kümne riigi sellega liituda soovib. Sel aastal on võimalik, et ühinemisläbirääkimised algavad Serbia ja Makedooniaga. Peame oluliseks tempokaid kõnelusi Montenegro ja Islandiga ning läbirääkimiste jätkamist Türgiga. Seega loodame, et Euroopa Liit laieneb peagi ka Põhja-Euroopas ning Islandist saab liikmesriik.

Euroopa Liidu idapartnerlus on olnud pikalt fookuses ja on prioriteet. Aasta lõpul Vilniuses idapartnerluse tippkohtumisel soovime näha konkreetseid tulemusi mitmete partnerite suhtes. Kõige positiivsemalt paistab silma Moldova, edukas on olnud ka Gruusia. Mõlemaga saame assotsiatsiooniläbirääkimised ilmselt sel aastal lõpetada. Ka Armeenia on märkimisväärselt reforminud ja edendanud poliitilist ja majanduslikku lõimumist. Teiste partneritega on rohkem või vähem esinenud tagasilööke. Loodame, et need on ajutised ja saame lõpuks allkirjastada assotsiatsioonilepingu Ukrainaga. Kui läheb hästi, saame Vilniuses nentida, et vabakaubandusala laieneb kolme-nelja uue partneriga. Samuti on Eestile oluline viisavabaduse laiendamine. Me ei tohi unustada külmutatud konflikte. Nad ei tohi takistada idapartnerite lõimumist. Seega on jätkuvalt oluline toetada lahenduse leidmist Gruusia-Vene, aga samuti Mägi-Karabahhi ja Transnistria konfliktile.

Venemaaga on Eesti suhted arenevad ja tõised. Lähtudes Riigikogu ettepanekust, oleme alustanud uusi konsultatsioone piirilepingu teemal. Viimasel ajal oleme sõlminud pensioni- ja piiri läbilaskepunktide lepingud ja tagasivõtu rakendusprotokolli. Edasiminekuks on ka kõrgharidus-, piiriülese koostöö ja hädaolukorra lepingutega. Valitsus on huvitatud partnerlussuhte arendamisest Venemaa ja kogu Euroopa Liidu vahel. Toetame uue

laiahaardelise suhete aluslepingu sõlmimist. Meie kahepoolne suhtlus on aktiivsem, kaubavahetus kasvab ja Eestit külastab rohkem Vene turiste. On positiivne, et Venemaa liitumine WTO-ga on loonud uusi võimalusi ja toonud mitmeid positiivseid aspekte. Kuid kahjuks ei täida Venemaa kõiki liitumisel võetud kohustusi ja näiteks piirab elusloomade importi.

Araabia kevade järgses lõunanaabruses on areng olnud aeglane ja ebaühtlane. Muutused olid sealsete inimeste vaba soov. Toetame seda, kuid tunnistame, et muudatused ei ole tulnud lihtsalt. Ja veel on palju teha. Samuti on ilmnunud küsimusi piirkonna turvalisuse kohta. Regiooni stabiilsuse seisukohalt on Euroopa Liidu mure leida rahumeelne lahendus kodusõjale Süürias. Sealne humanitaarolukord on katastroofiline ja inimõiguste rikkumised vastuvõetamatud. Eesti on mitmel korral toetanud Süüria pagulasi. Külastasin kuu aega tagasi ligi 63 000 pagulasega Zaatari laagrit Jordaania. Inimeste olukord oli väga raske ja traagiline. Rahvusvaheline üldsus peab neile inimestele osutama senisest oluliselt rohkem abi. Ning muidugi tegema kõik, et vägivald Süürias lõpeks.

Arengu- ja humanitaarabi teemad on aeg-ajalt tekitanud ka küsimusi. Miks Eesti annab üldse arenguabi, kui koduski on palju kohti, kus raha kulutada? Eesti on jõukuselt maailma esiviiekümne seas. Meist on vähemalt 150 vaesemat riiki. Lisaks esineb paljudes riikides vägivalda ja looduskatastroofe. Saime ka ise üheksakümnen datel teistelt palju abi. Parafraseerides Vergiliust: raskused ei ole Eestile võõrad, seega oleme õppinud teiste kannatusi leevendama. Nõrgemate ja kehvemal järjel olevate aitamine on endast lugupidava ühiskonna elementaarne käitumine. See ei ole nüüd küll arenguabi küsimus, aga ärgem unustagem ka seda, et iga euro eest, mille Eesti Euroopa Liidu eelarvesse maksab, saame neli eurot tagasi.

Soovime, et Euroopa Liit kasutaks arengukoostöö rakendamisel Eesti reformi- ehk üleminekukogemust. Keskendume inimõiguste läbivale tähtsustamisele ning tugevamale tingimuslikkusele arengukoostöös. Võrreldes paljude teistega, on meie riiklik arenguabi väike. Tunneme moraalset kohustust seda aega ja jõudu mööda kasvatada. Ja olemegi nii teinud. Jätkuvalt on eesmärk jõuda 0,17 protsendini SKT-st. Kasvanud arenguabi raha valguses peame mõtlema ka meie tegevuste laiendamisele. Praegu tegutseme peamiselt idapartnerite ja

Afganistani suunal. Loogiline on alustada tegutsemist ka näiteks Kesk-Aasia ja teisteski piirkondades. Kuid muidugi peame silmas pidama ka seda, et raha üksi ei paranda midagi. Ühe maineka USA mõttekoja president Arthur Brooks on tabavalt öelnud, et igasugune välisabi on vaid plaaster, vabaturumajandus on ravim. Oleme seda Eestis kogenud. Tõelise arengu toovad õiged reformid. See kogemus on parim, mida saame arenevatele riikidele pakkuda.

Head kuulajad!

Maailm on pidevas kiires muutumises. See tähendab, et maailmas hakkavad kaasa rääkima seni varjus olnud riigid. Ka Eesti peab sellega arvestama. Aga peame teadvustama, et muu maailma, eeskätt Aasia tõus ei tule Euroopa ja lääne arvelt. See ei ole nullsumma mäng. Võib mõelda kas või USA saabuval energiasõltumatusele. Eesti peab seega leidma lisavõimalusi, et pöörata tähelepanu arenevatele turgudele ja jõukeskustele. Oleme aastaks 2020 kandidaat ÜRO Julgeolekunõukogusse.

Olen Riigikogule ja avalikkusele tänulik osalemise eest aruteludes Eesti võimaluste üle Aasias ja mujal. Riigikogus toimus Aasia arutelu ja valitsus võttis sügisel vastu Aasia programmi. Mis on ühtlasi hea jätk konkreetsete tegevuste arendamisele.

Oluline samm, mille saab just valitsus astuda, on Eesti kohalolu kasvatamine kaugemates piirkondades. Seepärast loodame käesoleval aastal esmakordselt avada päris oma saatkonnahoone Pekingis. Äsja avasime saatkonna Indias. Saadame ka Brasiiliasse oma esindaja, et valmistada ette saatkonna avamist. India ja Brasiilia esindustega jõuab lõpule Eesti kohaloleku loomine maailmamajanduse esikümne riikides. Praegu on ligi 51 protsenti Eesti ekspordist seotud ainult nelja riigiga: Rootsi, Soome, Venemaa ja Läti. Uued esindused loovad tingimused, et seda jaotust mitmekesistada.

Olen rääkinud Euroopa Liidust, NATOst, kahepoolsetest suhetest. Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioonis, kus oleme värske liige, on Eesti sel aastal aga juba ministrite nõukogu kohtumise ase-eesistuja. See roll võimaldab mõjutada organisatsiooni tööd ja kuvandit oluliselt rohkem kui tavaliselt. Üks põhjus, miks selle organisatsiooniga liitusime, on see, et liikmena

saame efektiivsemalt seista liberaalsete majanduspõhimõtete eest, mis meie inimestele ja riigile palju edu on toonud. Ministrite kohtumise peateema on maailmamajanduse olukord. Arutusel on ka tööhõive ja reformide küsimus. Samuti organisatsiooni edasine laienemine, kuhu teiste hulgas soovivad saada ka Läti ja Leedu.

Head kuulajad!

Ka konsulaarpoliitikas on Eesti lähenemisviis mõistagi inimkeskne. Uued esindused on andnud võimaluse osutada konsulaarteenuseid ulatuslikumalt. Eelmisel aastal suurenes märgatavalt nii viisade väljastamise kui ka konsulaarteenuste osutamise maht. Viisade väljastamine kasvas aastaga 21,5 protsenti ja konsulaartoimingute maht 34,6 protsenti. Kasutame üha laialdasemalt aukonsulite võrgustikku ja viisaesinduslepingute võimalusi. Seetõttu jääb järjest vähemaks riike, kus Eestil puudub oma esindaja. Ühtlasi otsime lisavõimalusi koostöö laiendamiseks Euroopa Liidu riikidega.

Eestlaste teadlikkuse suurendamiseks ja turvalisuse tagamiseks oleme laiendanud IT-lahenduste kasutamist. Investeerime tegevustesse, mis aitavad eestlastel võimalikke probleeme välismaal eos vältida. Uute viisavabade sihtkohtadena on lisandunud Brasiilia, Kõrgõzstan ja Armeenia.

Head kuulajad!

Välispoliitika on Eesti inimeste teenistuses. Väärtuspõhiselt ja pragmaatiliselt. Sest julgeolek, inimõigused ja majanduskeskkonna stabiilsus on meie põhihuvid. Püüdleme rahvusvaheliselt samade eesmärkide poole, mis oleme Eestis endale seadnud. Et Eestis ja kogu maailmas oleks turvalisem ja parem elada.

Aitäh!